

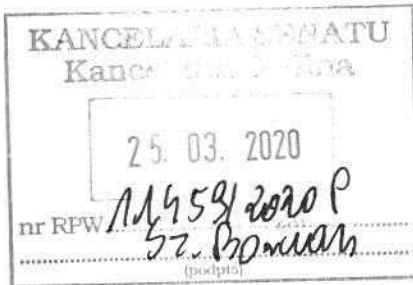
WICEPREZES RADY MINISTRÓW
MINISTER NAUKI
I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
Jarosław Gowin

03980200322601
RPW/11459/2020 P
2020-03-25

DSW.WSP.055.5.2020.MN

Warszawa, 13 marca 2020 r.

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez senatora Roberta Dowhana podczas 4. posiedzenia Senatu RP w dniu 6 lutego 2020 r., w sprawie działań zmierzających do poprawy sytuacji pracowników naukowych w polskim systemie szkolnictwa wyższego i nauki, uprzejmie przekazuję poniższe wyjaśnienia.

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2020 r. poz. 85; dalej PSWN), wprowadziła od dnia 1 stycznia 2019 r. wzrost minimalnych wynagrodzeń za pracę nauczycieli akademickich. Powyższy wzrost wynagrodzeń objął wszystkich nauczycieli akademickich pracujących w uczelni bez rozróżniania formy czy daty zatrudnienia

Punktem wyjścia przy ustaleniu wynagrodzeń nauczycieli akademickich jest minimalne wynagrodzenie profesora. Obecnie wynosi ono 6 410 zł brutto i zostało ustalone w drodze rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2018 r. *w sprawie wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej* (Dz. U. poz. 1838). W stosunku do poprzednio obowiązującej stawki nastąpił wzrost o 1 020 zł brutto, co stanowi blisko 19%.

Zgodnie z uregulowaniem znajdującym się w art. 137 ust. 1 PSWN, wysokość minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego w uczelni publicznej dla nauczyciela akademickiego nie może być niższa niż 50% minimalnego wynagrodzenia profesora (tj. 3 205 zł), z tym że dla: profesora uczelni - wynosi nie mniej niż 83% (tj. 5 320,3 zł), a adiunkta wynosi nie mniej niż 73% (tj. 4 679,3 zł). Warto w tym miejscu zaznaczyć, że na wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego pracownika zatrudnionego w uczelni publicznej wpływają – poza kwotą wynagrodzenia zasadniczego – również inne składniki wynagrodzeń osobowych, takie jak np.: dodatek za staż pracy, dodatek funkcyjny, dodatki zadaniowe czy nagroda rektora. Nauczyciele akademicy otrzymują także dodatkowe roczne wynagrodzenie tzw. „trzynastkę”.

Ponadto, w roku 2019 uczelniom publicznym nadzorowanym przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz uczelniom niepublicznym prowadzonym przez kościoły i związki wyznaniowe, finansowanym na podstawie odrębnych ustaw na zasadach uczelni publicznych, przekazane zostały dodatkowe środki na zwiększenie wynagrodzeń w wysokości 745 459,5 tys. zł.

Kwotę środków na zwiększenie wynagrodzeń w 2019 roku dla poszczególnych uczelni obliczono jako 7% wartości wykonania wynagrodzeń z roku 2017 wykazanego w sprawozdaniu Rb-70 za IV kw. 2017 roku, powiększonego o pochodne. Powyższy sposób naliczenia zwiększenia zastosowano do wszystkich uczelni finansowanych w ramach subwencji przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

W ustawie budżetowej na rok 2019 na zwiększenie wynagrodzeń pracowników uczelni zaplanowana została rezerwa celowa w kwocie 916 518 tys. zł. Każda uczelnia autonomicznie decydowała o sposobie podziału tych środków z założeniem, że cała kwota powinna zostać wydatkowana wyłącznie na zwiększenie wynagrodzeń.

W odniesieniu do innych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, należy podkreślić, że w 2019 r. wprowadzono do ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 r. *o Polskiej Akademii Nauk* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1183, 1655 i 2227) przepis wskazujący, że wysokość miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego w jednostce naukowej Akademii dla pracownika naukowego nie może być niższa niż 50% wynagrodzenia określonego w ww. przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 PSWN (tj. 3 205 zł).

Tym samym zrównano minimalne wynagrodzenia zasadnicze pracowników naukowych zatrudnionych w instytutach naukowych PAN i pomocniczych jednostkach naukowych z wynagrodzeniami nauczycieli akademickich w uczelniach, wskazując, że wynagrodzenie:

- 1) profesora - wynosi nie mniej niż 100% wynagrodzenia określonego w ww. przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 PSWN, tj. 6 410 zł brutto,
- 2) profesora instytutu - wynosi nie mniej niż 83% wynagrodzenia określonego w powyższy sposób, tj. 5 320,3 zł,
- 3) adiunkta - wynosi nie mniej niż 73% (tj. 4 679,3 zł) minimalnego ww. wynagrodzenia profesora.

Co więcej, na wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego pracownika naukowego zatrudnionego w jednostce naukowej PAN wpływają także – poza kwotą wynagrodzenia zasadniczego – również inne składniki wynagrodzeń osobowych, takie jak np.: dodatek za staż pracy, dodatek funkcyjny, dodatki zadaniowe czy nagrody wynikające z zakładowych regulaminów wynagradzania.

Powyższe oznacza, że każdorazowe podniesienie minimalnego wynagrodzenia zasadniczego profesora, określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 PSWN będzie skutkowało również zwiększeniem wynagrodzenia zasadniczego pracowników naukowych PAN.

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2020 zaplanowane zostały dodatkowe środki finansowe na podwyższenie wynagrodzeń pracowników nauki i szkolnictwa wyższego w łącznej kwocie 801.991 tys. zł. Środki te zostały ujęte w dziale 83- Rezerwy celowe pod poz. 49 - *Utrzymanie rezultatów niektórych projektów zrealizowanych przy udziale środków z UE, w tym systemy informatyczne, a także środki na wsparcie potencjału realizacji zadań publicznych*. Uruchomienie tych środków i przekazanie uczelniom będzie możliwe po uchwaleniu ustawy budżetowej przez Parlament i podpisaniu jej przez Prezydenta RP.

Odnosząc się natomiast do kwestii wprowadzenia „adekwatnych mechanizmów motywacyjnych do rozwoju naukowego, a także możliwości uzyskiwania wyższych stopni naukowych” należy przede wszystkim zwrócić uwagę na fakt, iż PSWN dokonała głębokich zmian organizacyjnych w systemie kształcenia doktorantów. Dotychczasowe studia doktoranckie (studia trzeciego stopnia) zastąpiono kształceniem doktorantów w szkołach doktorskich. Zlikwidowano podział na tryby (stacjonarny i niestacjonarny), a kształcenie w nowej formule jest dla doktorantów nieodpłatne. Co więcej, każdy uczestnik szkoły doktorskiej otrzymuje stypendium, które jest wypłacane przez cały okres kształcenia w szkole doktorskiej, przy czym łączny okres otrzymywania stypendium doktoranckiego nie może przekroczyć co do zasady 4 lat.

Abstrahując od powyższego należy również zauważyć, iż Narodowe Centrum Nauki - będące agencją wykonawczą powołaną do wspierania działalności naukowej w zakresie badań podstawowych - posiada szeroką ofertę grantową dla osób znajdujących się na każdym etapie kariery naukowej. Przykładowo, konkurs „PRELUDIUM” jest skierowany do osób nieposiadających stopnia naukowego doktora, „PRELUDIUM BIS” do doktorantów w szkołach doktorskich, SONATA do osób posiadających stopień naukowy doktora, z kolei „SONATA BIS” to konkurs na projekty badawcze mające na celu powołanie nowego zespołu naukowego, realizowane przez osoby posiadające stopień naukowy lub tytuł naukowy, które uzyskały stopień naukowy doktora w okresie od 5 do 12 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem. Nie należy również zapominać o pozostałych formach wspierania naukowców, takich jak konkurs na pojedyncze działania naukowe (MINIATURA), konkurs na stypendia doktorskie (ETIUDA), czy też konkurs na krajowe staże po uzyskaniu stopnia naukowego doktora (FUGA).

Ponadto zgodnie z art. 360 ust. 1 PSWN naukowiec wykazujący się znaczącymi osiągnięciami w działalności naukowej może otrzymać stypendium ministra dla wybitnych młodych naukowców. Przez sformułowanie „młody naukowiec” należy rozumieć osobę prowadzącą działalność naukową, która jest doktorantem lub nauczycielem akademickim - i nie posiada stopnia doktora albo osobę posiadającą stopień doktora, od uzyskania którego nie upłynęło 7 lat, i jest zatrudniona w podmiocie systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Stypendium przyznaje minister na wniosek rektora, dyrektora instytutu PAN, dyrektora instytutu badawczego lub dyrektora instytutu międzynarodowego, w których prowadzona jest szkoła doktorska, w której młody naukowiec jest doktorantem albo na wniosek osoby kierującej podmiotem systemu nauki i szkolnictwa wyższego, zatrudniającym młodego naukowca.

Należy również wyraźnie podkreślić, iż jeden z zasadniczych celów reformy szkolnictwa wyższego i nauki stanowiło udroźnienie ścieżki kariery akademickiej, zwłaszcza, iż jak wynika z posiadanych przez Ministerstwo danych, średni wiek uzyskiwania habilitacji w Polsce wynosi 46 lat. W związku z powyższym dokonano zmiany katalogu stanowisk, na których zatrudniani są nauczyciele akademicy legitymujący się określonym stopniem, w tym przede wszystkim wprowadzono stanowisko profesora uczelni (którego nie należy jednakże utożsamiać z tytułem profesora nadawanym przez Prezydenta PR). Powyższa forma zatrudnienia dotyczy osób posiadających co najmniej stopień doktora oraz znaczące osiągnięcia: dydaktyczne lub zawodowe (w przypadku pracowników dydaktycznych), naukowe lub artystyczne (w przypadku pracowników badawczych) oraz naukowe, artystyczne lub dydaktyczne (w przypadku pracowników badawczo-dydaktycznych).

Natomiast zniesienie dotychczasowego obowiązku uzyskania habilitacji w procesie awansu zawodowego (stanowiskowego) nie skutkuje likwidacją albo utratą znaczenia samego stopnia doktora habilitowanego. Pozostał on immanentnym elementem systemu awansu naukowego, a jego posiadanie jest nadal ściśle skorelowane z określonymi uprawnieniami, w tym m.in. w zakresie promotorstwa oraz recenzowania dorobku naukowego. Ponadto stopień doktora habilitowanego nadal stanowi warunek ubiegania się o tytuł profesora, choć w wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych najwyższą jakością osiągnięć naukowych albo artystycznych, tytuł profesora może zostać nadany osobie posiadającej jedynie stopień doktora.

Wskazane powyżej działania świadczą o niewątpliwym bezustannym podejmowaniu szeregu działań zmierzających do poprawy sytuacji wszystkich pracowników systemu szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce.

Łączę wyrazy szacunku

Janusz Gowić